

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสรุปผล และอภิปรายผล ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาคำอธิบาย และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 การพัฒนานักเรียน มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การพัฒนาแผนการศึกษาของสถานศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี และการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.2 การพัฒนาบุคลากร มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน การจัดเวลาสอนให้เหมาะสม และการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1.3 การยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนักเรียน ครู และผู้บริหาร การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงการวางแผนงานด้านวิชาการ และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

1.4 การนิเทศ มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สร้างความตระหนักในการนิเทศการสอนแก่คุณครู ติดตามผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการประเมินการสอนกับครูผู้สอน และใช้ผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงการจัดการสอน

1.5 การประเมินการศึกษา มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ จัดทำจุดประสงค์และขอบเขตของการประเมินผลการศึกษาในแต่ละระดับ ประเมินผลการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกข้อมีความเหมาะสม ผลการตรวจสอบระดับการปฏิบัติของภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ

3. ผลการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

3.1 องค์ประกอบด้านการพัฒนานักเรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.77-0.84, Chi-square (χ^2) = 2.51, df = 2, p = 0.28 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.033 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.004 แสดงว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการพัฒนาการเรียน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากร มี 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.57-0.81, Chi-square (χ^2) = 0.10, df = 1, p = 0.75 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.003 แสดงว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการพัฒนาบุคลากร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3 องค์ประกอบด้านการยกระดับมาตรฐานการศึกษา มี 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.76-0.85, Chi-square (χ^2) = 0.01, df = 1, p = 0.94 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบยกระดับมาตรฐานการศึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4 องค์ประกอบด้านการนิเทศ มี 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.69-0.86, Chi-square (χ^2) = 0.04, df = 1, p = 0.84 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.001 แสดงว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการนิเทศ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.5 องค์ประกอบด้านการประเมินผลการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.68-0.87, Chi-square (χ^2) = 0.06, df = 1, p = 0.80 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.002 แสดงว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการประเมินผลการศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.6 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.9-1.0, Chi-square (χ^2) = 121.61, df = 114, p = 0.29 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.017 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.011 แสดงว่าโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านผลการพัฒนาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการ สถานภาพของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ประจำตำแหน่งครูประจำชั้น นอกเหนือจากตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี สามารถสรุปได้ว่าหัวหน้าฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบหน้าที่ครูประจำชั้น และคัดเลือกจากบุคลากรที่มีประสบการณ์การสอนมากในโรงเรียน โดยคำนึงวุฒิการศึกษาเป็นเรื่องรอง ในส่วนขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ และ 62 ตัวบ่งชี้ย่อย โดยตัวบ่งชี้ทั้งหมด ผ่านการตรวจสอบว่ามีความเหมาะสม องค์ประกอบในแต่ละข้อสามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1.1 องค์ประกอบการพัฒนานักเรียน ซึ่งหมายถึง การกระตุ้นให้มีการจัดทำหลักสูตร มีความเหมาะสมกับแผนการจัดการศึกษา และมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละวัย โดยนำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสามารถประเมินผลได้ ทั้งนี้ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การร่วมพัฒนาแผนการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ของ จงจิตร ลาน้ำเที่ยง (2556) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษา ที่ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนได้ ได้แก่ การร่วมพัฒนาหลักสูตร และแผนการสอนของโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูได้มีการผลิตสื่อ นวัตกรรม เข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับปรุงมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีส่วนที่ต้องพัฒนามากที่สุดสำหรับหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนเอกชน คือการส่งเสริมให้มีการศึกษารวบรวมสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดการรายการอุปกรณ์ และสื่อของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนักศึกษา ของ ธนวัฒน์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ (2558) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนมีมากขึ้น

1.2 องค์ประกอบการพัฒนาบุคลากร เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด ซึ่งหมายถึง การสนับสนุนงานบุคคลโดยการคัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีศักยภาพ จัดสรรเวลาสอนให้เหมาะสม การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของครู โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การจัดเวลาสอนของครูให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพัทธ์ ภูศิลป์ (2557) ที่พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่สำคัญของผู้นำทางวิชาการ คือการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งการจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม นั้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ดี ส่วนที่ควรพัฒนามากที่สุดสำหรับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชน คือ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการวิจัยของครู ด้วยการวางแผนการศึกษาคูณงาน และการอบรม และสนับสนุนให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่สามารถพยากรณ์การจัดการศึกษา โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของ สมบูรณ์ บุศรีรักษ์ (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการวิจัย และการพัฒนาบุคลากรจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

1.3 องค์ประกอบยกระดับมาตรฐานการศึกษา ซึ่งหมายถึงการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา มีการนำผลการปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบกับแผน เพื่อปรับปรุงงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพโดยใช้การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจตามเป้าหมายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา โดยตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การติดตามตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงการวางแผนงานด้านวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สกล ความบุญศรี (2559) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน โดยสนับสนุนให้มีกิจกรรมการศึกษาที่ฝ่ายต่างๆ เป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างความมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร ซึ่ง สอดคล้องกับ Cavazos (1999) ที่พบว่าผู้บริหาร และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จะต้องเป็นผู้นำที่เข้มแข็งในการพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษาร่วมกับฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.4 องค์ประกอบนิเทศ ซึ่งหมายถึง การสร้างความตระหนักในการนิเทศการสอน ส่งเสริมให้ครูรักษามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา และตามแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินการสอนกับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yamada (2000) ที่พบว่าการนิเทศการสอนจะส่งผลให้เกิดการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ

สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากร และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้ ดังนั้น ควรพัฒนาหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนเอกชน ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเข้าประเมิน การสอนกับครูผู้สอน และส่งเสริมให้มีการวางแผนการนิเทศภายในร่วมกันระหว่างหัวหน้างาน นิเทศการศึกษาและครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริกร พลาขงาม (2557) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาจากความสามารถของหัวหน้าฝ่ายวิชาการในการกำกับการเรียนการสอน การนิเทศงาน ติดตามการสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา และนำผลการนิเทศไปปรับใช้ในปีการศึกษาต่อไป

1.5 องค์ประกอบการประเมินผลการศึกษา ซึ่งหมายถึง การวัดและประเมินผล การศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยยึดหลักเกณฑ์ตามโครงสร้างรายวิชา และ แผนการประเมินของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และวางแผน แนวทางพัฒนาการเรียนต่อไป ทั้งนี้ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือการประเมินผลการศึกษาด้วย วิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ (2560) ที่พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ การนิเทศการศึกษา และการประเมินผลการศึกษาตามสภาพจริง อย่างไรก็ตาม ควรพัฒนาหัวหน้าฝ่าย วิชาการโรงเรียนเอกชน เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้การประเมินที่หลากหลายในการประเมินผลการศึกษา และกำกับ ติดตามผลการประเมิน เพื่อจัดโครงการพัฒนาการประเมินผลการศึกษา ตามเป้าหมาย ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Yamada (2000) ที่พบว่า การพัฒนาการประเมินผล การศึกษา จะเกิดผลการประเมินการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา บุคลากร และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้

2. ด้านผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทาง วิชาการ ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวบ่งชี้ ทุกข้อมีความเหมาะสม ผลการตรวจสอบระดับการปฏิบัติของภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่าย วิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ ซึ่งปรากฏผลเชิงประจักษ์ในทุกด้านขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับงานวิจัยลักษณะ ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาของรัฐ โอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ที่มีประสิทธิภาพด้านวิชาการ ของ Goodhart (1991) งานวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา ของ Cavazos (1999) และความรับผิดชอบ และสมรรถภาพในการเป็นผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ประถมศึกษา ของ Yamada (2000) ที่พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้รับผิดชอบ งานวิชาการ คือความสำคัญของการพัฒนานักเรียน พัฒนาบุคลากร งานวิชาการ และคุณธรรม จริยธรรมของครู มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้มีการศึกษารวบรวมสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการศึกษา
 2. ต้องมีการกำกับติดตามการดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
 3. ควรส่งเสริมการจัดเวลาสอนให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้
 4. ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะการวิจัยของครู ด้วยการวางแผนการศึกษาดูงาน และการอบรม
 5. ควรจัดการะหน้าที่ครูฝ่ายการสอน ให้เหมาะสมกับวุฒิการศึกษา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความถนัด
 6. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงาน
 7. ส่งเสริมให้มีการวางแผนการนิเทศภายในร่วมกันระหว่างหัวหน้างานนิเทศการศึกษา และครู
 8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเข้าประเมินการสอนกับครูผู้สอน
 9. ส่งเสริมให้มีการใช้การประเมิน ที่หลากหลายในการประเมินผลการศึกษา
 10. ควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 5 ด้าน ไปพร้อมๆ กัน เพราะแต่ละด้านมีค่าน้ำหนักในระดับมาก และใกล้เคียงกัน
- ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ควรคัดเลือกหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยพิจารณาความสามารถทางด้านวิชาการ และภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะความสามารถในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ อันจะส่งเสริมให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระดับการปฏิบัติของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนประเภทอื่น รวมถึงโรงเรียนของรัฐ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิธีพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มประชากรอื่น นอกเหนือจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน เพื่อจะได้ข้อมูลจากทุกส่วนมาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการ